

# Materialy

---

## **Ustawa nr 544-14 o prawie prywatnym międzynarodowym Republiki Dominikany z dnia 15 października 2014 r.\* — Tytuł I (*Przepisy wstępne*), Tytuł II (*O zakresie i granicach jurysdykcji dominikańskiej w sprawach cywilnych i handlowych*) i Tytuł III (*Określenie prawa właściwego*)**

### **Tytuł I. *Przepisy wstępne***

#### **Rozdział I O przedmiocie ustawy**

##### **Art. 1**

##### *Przedmiot ustawy*

Przedmiotem niniejszej ustawy jest uregulowanie międzynarodowych stosunków prawnych o charakterze cywilnym i handlowym w Republice Dominikany, a w szczególności:

- 1) zasięgu i granic jurysdykcji sądów dominikańskich;
- 2) właściwości prawa;
- 3) przesłanek uznawania i wykonywania orzeczeń zagranicznych.

---

\* Gaceta Oficial de la República Dominicana 18 de diciembre de 2014, s. 20.

## Rozdział II

### O wyłączeniach, ustawach szczególnych i umowach międzynarodowych

#### Art. 2

##### *Wyłączenia*

Z zakresu zastosowania niniejszej ustawy wyłączone są następujące kwestie:

- 1) sprawy administracyjne;
- 2) arbitraż handlowy, do którego stosuje się ustawę 489-08 z dnia 19 grudnia 2008 r. — Prawo o arbitrażu handlowym oraz ustawę 50-87 z dnia 6 kwietnia 1987 r., uchylającą i zastępującą ustawę nr 42 z 1942 r. o Izbach Handlu, Rolnictwa i Przemysłu Republiki;
- 3) upadłość i inne podobne postępowania, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy.

#### Art. 3

##### *Stosowanie umów międzynarodowych*

Przepisy niniejszej ustawy stosuje się w zakresie, w jakim są one zgodne z treścią umów międzynarodowych, których stroną jest Republika Dominikany.

##### Paragraf I

W razie sprzeczności między niniejszą ustawą i umową międzynarodową pierwszeństwo ma umowa.

##### Paragraf II

Przy wykładni umów międzynarodowych należy brać pod uwagę ich międzynarodowy charakter i potrzebę ich jednolitego stosowania.

#### Art. 4

##### *Ustawy szczególne*

Przepisy niniejszej ustawy stosuje się z zastrzeżeniem stosowania ustaw szczególnych regulujących stosunki prywatnoprawne o charakterze międzynarodowym.

##### Paragraf

W przypadku sprzeczności niniejszej ustawy z ustawą szczególną pierwszeństwo ma ustawa szczególna.

### Rozdział III

#### O miejscu zamieszkania i miejscu zwykłego pobytu

##### Art. 5

##### *Miejsce zamieszkania (domicyl)*

Miejscem zamieszkania jest miejsce zwykłego pobytu osoby.

##### Paragraf

Osoba fizyczna nie może mieć dwóch lub więcej miejsc zamieszkania.

##### Art. 6

##### *Miejsce zwykłego pobytu*

Za miejsce zwykłego pobytu uważa się:

- 1) Miejsce, w którym osoba fizyczna z reguły przebywa, nawet gdy nie jest tam zarejestrowana i nawet gdy nie ma zezwolenia na pobyt. Przy ustalaniu tego miejsca należy uwzględniać okoliczności o charakterze osobistym lub zawodowym wskazujące na trwałe powiązanie z tym miejscem;
- 2) Miejsce, w którym osoba prawna ma swoją siedzibę lub w którym znajduje się jej główny organ zarządzający, lub jej główne centrum działalności. Przy ustalaniu tego miejsca należy stosować przepisy ustawy nr 479-08.

##### Paragraf

Przy określaniu miejsca zwykłego pobytu osób nie stosuje się przepisów Kodeksu cywilnego Republiki Dominikany.

### Rozdział IV

#### Definicje

##### Art. 7

##### *Definicje*

W niniejszej ustawie przyjmuje się następujące definicje:

- 1) Spór o charakterze międzynarodowym. Za międzynarodowy uważa się taki spór, który odznacza się cechami właściwymi stosunkom prywatnoprawnym o charakterze międzynarodowym, zgodnie z definicją tych stosunków wynikającą z niniejszej ustawy;
- 2) Porządek publiczny Dominikany: porządek publiczny Dominikany obejmuje przepisy i zasady imperatywne, niepodlegające wyłączeniu na mocy woli stron;
- 3) Międzynarodowy porządek publiczny: całokształt zasad wpływających na porządek prawny Dominikany i odzwierciedlających wartości przyjęte w społeczeństwie w chwili dokonywania oceny;

- 4) Stosunki prywatnoprawne o charakterze międzynarodowym. Rozumie się przez to stosunki prywatnoprawne, które poprzez elementy osobowe lub subiektywne odnoszące się do stron, takie jak obywatelstwo, miejsce pobytu lub miejsce zamieszkania, albo poprzez elementy obiektywne są powiązane z obcym systemem prawnym.

## **Tytuł II. O zakresie i granicach jurysdykcji dominikańskiej w sprawach cywilnych i handlowych**

### **Rozdział I**

#### **O zakresie jurysdykcji dominikańskiej**

##### **Art. 8**

###### *Ogólny zakres jurysdykcji*

Sądy dominikańskie rozpoznają sprawy wszczęte na terytorium Republiki Dominikany między Dominikańczykami, między cudzoziemcami oraz między Dominikańczykami i cudzoziemcami.

##### **Art. 9**

###### *Dostęp cudzoziemców do sądów dominikańskich*

Cudzoziemcy mają dostęp do sądów dominikańskich na takich samych zasadach, jak obywatele Republiki Dominikany, i przysługuje im prawo do skutecznej ochrony sądowej.

###### **Paragraf**

Nie można wymagać od powoda ani od interwenienta przed sądem dominikańskim żadnej kaucji ani żadnego depozytu, bez względu na ich nazwę, z tego tytułu, że powód lub interwenient jest cudzoziemcem lub nie ma miejsca zamieszkania bądź miejsca pobytu na terytorium Republiki Dominikany.

##### **Art. 10**

###### *Ważność porozumień o wyborze sądu*

Porozumienie o wyborze sądu jest ważne, jeśli spór ma charakter międzynarodowy.

## Rozdział II

### Właściwość sądów dominikańskich

#### Art. 11

##### *Jurysdykcja wyłączna*

Jurysdykcja sądów dominikańskich jest wyłączna w sporach dotyczących:

- 1) praw rzeczowych na nieruchomościach lub najmu nieruchomości, jeśli nieruchomość położona jest na terytorium Republiki Dominikany;
- 2) powstania, ważności, nieważności lub rozwiązania spółki handlowej, której domicyl znajduje się na terytorium Republiki Dominikany, jak również ważności umów zawartych przez organy takiej spółki lub podjętych przez nie decyzji, jeśli umowy te lub decyzje dotyczą istnienia spółki *erga omnes* i reguł jej funkcjonowania;
- 3) ważności lub nieważności wpisów dokonanych w rejestrze dominikańskim;
- 4) wpisów lub ważności patentów albo innych praw podlegających depozytowi lub rejestracji, jeśli depozytu lub rejestracji zażądano lub dokonano w Republice Dominikany;
- 5) uznania i wykonania na terytorium Republiki Dominikany orzeczeń sądowych lub orzeczeń arbitrażowych wydanych za granicą;
- 6) środków zabezpieczających podlegających wykonaniu w Republice Dominikany;
- 7) postępowań w przedmiocie ustalenia obywatelstwa dominikańskiego.

#### Art. 12

##### *Wybór sądu dominikańskiego*

Jeśli strony wybrały, w sposób wyraźny lub dorozumiany, sąd dominikański, jest on właściwy na zasadach ogólnych, chyba że chodzi o którąś z kwestii wymienionych w art. 11 i 15, kiedy to stosuje się postanowienia tych przepisów.

#### Art. 13

##### *Ważność wyboru*

W sprawach wymienionych w art. 16 pkt 4, 5 i 6 wybór sądu jest ważny tylko wtedy, gdy:

- 1) wynika z porozumienia o wyborze sądu zawartego po powstaniu sporu;
- 2) obie strony porozumienia o wyborze sądu miały w chwili zawarcia tego porozumienia miejsce zamieszkania w Republice Dominikany;
- 3) powód jest konsumentem, pracownikiem, ubezpieczonym, ubezpieczającym, poszkodowanym lub uposażonym z umowy ubezpieczenia.

## Paragraf

Właściwość określona w niniejszym przepisie rozciąga się na kwestię ważności porozumienia o wyborze sądu, jeżeli spełnione są przesłanki ustanowione w art. 18.

## Art. 14

*Wyłączenie przez strony właściwości sądów dominikańskich („Derogatio fori”)*

Właściwość sądów dominikańskich wynikająca z art. 19 może zostać wyłączona przez strony w drodze porozumienia o wyborze sądu obcego.

## Paragraf I

W przypadku wyłączenia właściwości sąd dominikański zawiesza postępowanie i może rozpoznać sprawę dopiero, gdy wybrany przez strony sąd obcy uzna się za niewłaściwy.

## Paragraf II

Wyłączenie właściwości sądów dominikańskich jest bezskuteczne w sprawach, których nie można poddać właściwości tych sądów.

## Art. 15

*Właściwość sądów dominikańskich w sprawach z zakresu prawa osobowego i z zakresu prawa rodzinnego*

Sądy dominikańskie są właściwe w następujących sprawach z zakresu prawa osobowego i z zakresu prawa rodzinnego:

- 1) o uznanie za zaginionego lub zmarłego, jeśli osoba, o którą chodzi, miała swoje ostatnie miejsce zwykłego pobytu na terytorium Republiki Dominikany;
- 2) w sprawach o ubezwłasnowolnienie lub o orzeczenie środków ochrony osoby lub majątku małoletniego stosuje się postanowienia Konwencji haskiej z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci; sprawy dotyczące ochrony ubezwłasnowolnionych dorosłych podlegają jurysdykcji sądów dominikańskich, jeśli osoba, o której ochronę chodzi, ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium Republiki Dominikany;
- 3) w kwestii stosunków osobistych lub majątkowych między małżonkami, nieważności małżeństwa, separacji lub rozwodu, jeśli oboje małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany w chwili wytoczenia powództwa, lub jeśli mieli oni w Republice Dominikany ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu, a powód nadal, w chwili wytoczenia powództwa, mieszka w Republice Dominikany, lub jeśli oboje małżonkowie mają obywatelstwo dominikańskie;

- 4) w kwestii pochodzenia dziecka, jeśli dziecko ma miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany w chwili wytoczenia powództwa, lub jeśli powód jest obywatelem dominikańskim i ma miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany od co najmniej sześciu miesięcy, licząc wstecz od dnia wytoczenia powództwa;
- 5) o orzeczenie adopcji, jeśli przysposabiający lub przysposabiany jest obywatelem dominikańskim lub ma miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany;
- 6) o alimenty, jeśli wierzyciel alimentacyjny ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium Republiki Dominikany.

#### Art. 16

##### *Właściwość sądów dominikańskich w sprawach majątkowych*

Sądy dominikańskie są właściwe w sprawach o prawa majątkowe w następujących dziedzinach:

- 1) zobowiązań umownych, jeżeli miejsce ich wykonania położone jest w Republice Dominikany;
- 2) zobowiązań pozaumownych, gdy zdarzenie powodujące szkodę nastąpiło lub mogło nastąpić na terytorium Republiki Dominikany lub sprawca szkody i poszkodowany mają wspólne miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany; sądy dominikańskie są właściwe również do rozstrzygania o odpowiedzialności cywilnej za czyn zabroniony będący przedmiotem postępowania karnego;
- 3) sporów dotyczących działalności filii, oddziału lub przedstawicielstwa handlowego znajdujących się na terytorium dominikańskim;
- 4) umów zawartych przez konsumentów, jeżeli konsument ma miejsce zamieszkania w Republice Dominikany, a druga strona umowy prowadzi w Republice Dominikany działalność gospodarczą lub w jakikolwiek sposób kieruje do Republiki Dominikany swą działalność gospodarczą i umowa została zawarta w ramach tej działalności. W innych przypadkach stosuje się regułę zawartą w pkt. 1 niniejszego artykułu;
- 5) ubezpieczeń, jeżeli ubezpieczony, ubezpieczający, poszkodowany lub uposażony z umowy ubezpieczenia ma miejsce zamieszkania w Republice Dominikany; ubezpieczyciel może również zostać pozwany przed sądy dominikańskie, jeżeli zdarzenie powodujące szkodę miało miejsce na terytorium Republiki Dominikany i spór dotyczy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub nieruchomości, lub też, w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, jeżeli sądy dominikańskie są właściwe do rozpoznania sprawy między poszkodowanym a ubezpieczonym zgodnie z pkt. 2 niniejszego artykułu;

- 6) powództw, które dotyczą ruchomości znajdujących się na terytorium Republiki Dominikany w chwili wytoczenia powództwa;
- 7) spadków, jeżeli spadkodawca miał ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Dominikany, lub jeżeli należały do niego nieruchomości położone w Republice Dominikany.

#### Paragraf

W sprawach z umów o pracę pracodawcy mogą być pozywani przed sądy dominikańskie, jeśli praca jest zazwyczaj świadczona w Republice Dominikany, lub w przypadku gdy praca nie jest zazwyczaj świadczona w jednym państwie, jeżeli zakład, który zatrudnił pracownika, znajduje się w Republice Dominikany.

#### Art. 17

##### *Środki zabezpieczające*

Sądy dominikańskie są właściwe w sprawach o orzeczenie środków zabezpieczających, jeśli:

- 1) środki te mają dotyczyć osób lub dóbr majątkowych znajdujących się na terytorium Republiki Dominikany i zostać wykonane w Republice Dominikany;
- 2) orzeczenia tych środków żąda się w związku ze sporem podlegającym jurysdykcji sądów dominikańskich.

### **Rozdział III**

#### **O wyborze właściwego sądu**

#### Art. 18

##### *Porozumienie o wyborze sądu*

W porozumieniu o wyborze sądu strony postanawiają poddać sądom dominikańskim wszystkie lub część sporów, które powstały między nimi lub mogą powstać w związku z określonym stosunkiem prawnym, umownym lub pozaumownym.

##### Paragraf I

Porozumienie o wyborze może przybrać formę klauzuli zamieszczonej w umowie lub samodzielnego porozumienia.

##### Paragraf II

Porozumienie o wyborze sądu winno być sporządzone na piśmie. Porozumienie uznaje się za sporządzone na piśmie, jeżeli zamieszczone jest w dokumencie podpisanym przez strony, lub gdy następuje poprzez wymianę listów, faksów, telegramów, wiadomości elektronicznych i innych środków porozumiewania się na odległość, które pozwalają na odtworzenie porozumienia za pomocą środków elektronicznych, wizualnych



lub innego rodzaju, albo poprzez wymianę pism zawierających żądanie i obronę przed żądaniem w procesie wszczętym w Republice Dominikany, w których istnienie porozumienia jest przedmiotem twierdzeń jednej strony, niezanegowanych przez drugą stronę.

#### Art. 19

##### *Jurysdykcja ogólna sądu miejsca zamieszkania pozwanego i jurysdykcje szczególne*

W sprawach nieobjętych art. 11 i w braku skutecznego wyboru sądów dominikańskich, zgodnie z art. 12, sądy dominikańskie mają jurysdykcję, jeśli pozwany ma miejsce zamieszkania w Republice Dominikany lub twierdzi, że ma miejsce zamieszkania w Republice Dominikany, z zastrzeżeniem właściwości wskazanej w art. 15 i 16.

#### Art. 20

##### *Wielość pozwanych*

W wypadku wielości pozwanych, z których przynajmniej jeden ma miejsce zamieszkania w Republice Dominikany, sądy dominikańskie mają jurysdykcję, jeśli powództwa są wzajemnie powiązane tak ściśle, że wskazane jest ich wspólne rozpoznanie.

#### Art. 21

##### *Jurysdykcja w przypadku niemożności wszczęcia procesu za granicą (jurysdykcja konieczna)*

Sądy dominikańskie nie mogą stwierdzić braku swej jurysdykcji, jeżeli z okoliczności wynika określone powiązanie sprawy z Republiką Dominikany, a sprawa nie należy do jurysdykcji innych państw, z którymi wykazuje powiązania, lub jeżeli orzeczenie wydane za granicą nie mogłoby zostać uznane w Republice Dominikany.

## Rozdział IV

### O braku jurysdykcji sądów dominikańskich

#### Art. 22

##### *Brak jurysdykcji sądów dominikańskich*

Bez uszczerbku dla postanowień art. 21 sądy dominikańskie nie mają jurysdykcji w przypadku, gdy przepisy niniejszej ustawy nie przewidują ich jurysdykcji.

##### Paragraf I

Sądy dominikańskie stwierdzają brak swej jurysdykcji, jeżeli nie wynika ona z przepisów niniejszej ustawy.

## Paragraf II

W braku stawiennictwa strony pozwanej sądy dominikańskie mogą stwierdzić brak swej jurysdykcji z urzędu.

## Art. 23

### *Forum non conveniens*

Sądy dominikańskie, na wniosek strony, mogą powstrzymać się od rozpoznania sprawy lub kontynuowania postępowania z powodu okoliczności występujących poza terytorium Republiki Dominikany:

- 1) jeżeli wskazane jest przeprowadzenie przesłuchania świadków, a świadkowie mieszkają za granicą i przeprowadzenie przesłuchania za granicą lub stawiennictwo świadków przed sądem dominikańskim byłoby nadmiernie uciążliwe dla którejkolwiek ze stron;
- 2) jeśli zachodzi potrzeba dokonania oględzin przez sąd w celu ustalenia okoliczności sprawy, a czynności te powinny zostać dokonane za granicą.

## Art. 24

### *Kryteria stosowania norm jurysdykcyjnych*

Sądy dominikańskie oceniają swą właściwość zgodnie z obowiązującymi normami i według okoliczności występujących w chwili wniesienia powództwa. Sąd ma jurysdykcję do chwili zakończenia postępowania, mimo następczej zmiany tych norm lub okoliczności.

## Art. 25

### *Zawisłość sprawy*

Jeżeli powództwo o to samo roszczenie między tymi samymi stronami zostało wytoczone przed sądem innego państwa wcześniej niż przed sądem dominikańskim, sądy dominikańskie zawieszają postępowanie do czasu wydania rozstrzygnięcia przez sąd państwa obcego w przedmiocie swej właściwości.

### Paragraf I

Jeżeli sąd państwa obcego, przed którym powództwo wytoczono wcześniej, stwierdzi swą właściwość w sprawie, opierając się na podstawie jurysdykcji uznawanej za uzasadnioną w świetle norm o uznaniu i wykonaniu orzeczeń obowiązujących w Republice Dominikany, sąd dominikański, przed którym wytoczono powództwo później, stwierdzi brak swej jurysdykcji.

### Paragraf II

Zawisłość sprawy nie będzie odnosić skutku w przypadku, gdy sądy dominikańskie mają jurysdykcję wyłączną w sprawie na podstawie art. 11 lub innej normy miarodajnej w sprawie.

## Rozdział V

### O immunitecie sądowym i egzekucyjnym

#### Art. 26

##### *Immunitet sądowy i egzekucyjny*

Zasięg art. 8 określa się bez uszczerbku dla przewidzianych w normach prawa międzynarodowego publicznego przypadków immunitetu sądowego i egzekucyjnego państwa lub jego organów.

##### Paragraf

Sądy dominikańskie określają zakres immunitetu przewidzianego w niniejszym artykule, ograniczając zasięg immunitetu do czynności wymagających wykonywania władzy publicznej (*acta iure imperii*).

#### Art. 27

##### *Regulacja immunitetu przedstawicieli dyplomatycznych*

Immunitet sądowy i egzekucyjny w sprawach cywilnych i handlowych przedstawicieli dyplomatycznych akredytowanych w Republice Dominikany uregulowany jest w traktatach i porozumieniach międzynarodowych zawartych przez Republikę Dominikany.

#### Art. 28

##### *Regulacja immunitetu organizacji międzynarodowych i ich przedstawicieli*

Immunitet sądowy i egzekucyjny w sprawach cywilnych i handlowych organizacji międzynarodowych, do których przynależy Republika Dominikany, określają akty założycielskie tych organizacji.

##### Paragraf

Przedstawiciele tych organizacji międzynarodowych korzystają z określonych wyżej immunitetów na warunkach przewidzianych przez akty założycielskie.

## Tytuł III. Określenie prawa właściwego

### Rozdział I

#### Normy służące określeniu prawa właściwego

#### Sekcja I. O osobie i jej prawach

#### Art. 29

##### *Prawo właściwe dla osobowości prawnej*

Początek oraz koniec osobowości prawnej podlegają prawu dominikańskiemu.

#### Art. 30

##### *Prawo właściwe dla wykonywania praw cywilnych*

Wykonywanie praw cywilnych podlega prawu miejsca zamieszkania.

##### Paragraf

Zmiana miejsca zamieszkania nie wpływa na nabyte prawa cywilne.

#### Art. 31

##### *Zdolność i stan cywilny*

Zdolność i stan cywilny osoby fizycznej podlegają prawu miejsca zamieszkania.

##### Paragraf I

Wymagania zdolności szczególnej przewidziane w prawie właściwym dla danego stosunku prawnego podlegają temu prawu.

##### Paragraf II

Zmiana miejsca zamieszkania nie ogranicza nabytej zdolności.

##### Paragraf III

Niezdolność wynikająca ze stosunku prawnego podlega prawu właściwemu dla tego stosunku.

#### Art. 32

##### *Wyjątki dotyczące przypadków niezdolności*

Wyjątek stanowią przypadki niezdolności, o których mowa w art. 67.

#### Art. 33

##### *Prawa na dobrach osobistych [„Derechos de la personalidad”]*

Istnienie i treść praw na dobrach osobistych podlegają prawu miejsca zamieszkania osoby, o którą chodzi.

##### Paragraf I

Prawa wynikające ze stosunku rodzinnoprawnego podlegają prawu właściwemu dla tego stosunku.

##### Paragraf II

Skutki naruszenia praw, o których mowa w § 1 tego artykułu, podlegają prawu właściwemu dla odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego.

#### Art. 34

##### *Nazwiska i imiona*

Nazwiska i imiona danej osoby podlegają prawu jej miejsca zamieszkania z chwili jej urodzenia.

## Paragraf

Zgłoszenie urodzenia oraz jego wpis do odpowiednich rejestrów podlegają prawu dominikańskiemu.

## Art. 35

### *Uznanie za nieobecnego lub zmarłego*

Uznanie za nieobecnego lub zmarłego podlega prawu państwa, w którym dana osoba miała miejsce zamieszkania przed zaginięciem.

## Art. 36

### *Zarząd majątkiem nieobecnego*

Zarząd tymczasowy majątkiem nieobecnego podlega prawu państwa, na terytorium którego nieobecny miał swe miejsce zamieszkania, a jeśli prawa tego ustalić nie można — prawu dominikańskiemu.

## Art. 37

### *Prawo właściwe dla spółek handlowych i przedsiębiorców indywidualnych z ograniczoną odpowiedzialnością*

Spółki handlowe i przedsiębiorcy indywidualni z ograniczoną odpowiedzialnością podlegają prawu państwa, na terytorium którego powstały i mają swą siedzibę.

## Art. 38

### *Zakres zastosowania prawa właściwego*

Prawo właściwe dla spółek handlowych i przedsiębiorców indywidualnych z ograniczoną odpowiedzialnością obejmuje swym zakresem zastosowania następujące kwestie:

- 1) istnienie, zdolność i charakter prawny;
- 2) nazwa i siedziba spółki;
- 3) utworzenie, rozwiązanie i likwidacja;
- 4) skład, uprawnienia i funkcjonowanie organów;
- 5) stosunki wewnętrzne między wspólnikami oraz stosunki między spółką i wspólnikami;
- 6) nabycie i utrata statusu wspólnika;
- 7) uprawnienia i obowiązki związane z akcjami lub udziałami i ich wykonywanie;
- 8) odpowiedzialność z tytułu naruszenia ustawy 479-08 z 2 grudnia 2008 r. — Prawo spółek handlowych i przedsiębiorców przemysłowych z ograniczoną odpowiedzialnością lub z tytułu naruszenia statutu spółki;
- 9) zakres odpowiedzialności wobec osób trzecich z tytułu długów zaciągniętych przez organy.

## Art. 39

*Przeniesienie siedziby*

Przeniesienie siedziby spółki handlowej lub przedsiębiorcy indywidualnego z ograniczoną odpowiedzialnością z jednego państwa do drugiego wpływa na osobowość prawną tylko w zakresie przewidzianym w prawach obu tych państw.

## Paragraf

W przypadku przeniesienia siedziby na terytorium innego państwa spółka podlega prawu tego państwa od chwili przeniesienia, o którym mowa.

**Sekcja II. O stosunkach rodzinnych**

## Art. 40

*Zawarcie małżeństwa*

Zdolność do zawarcia małżeństwa i przesłanki materialne zawarcia małżeństwa podlegają w odniesieniu do każdego z nupturientów prawu jego miejsca zamieszkania.

## Art. 41

*Ważność małżeństwa*

Małżeństwo jest ważne pod względem formy, jeśli uznawane jest ono za takie przez prawo miejsca zawarcia małżeństwa albo przez prawo ojczyste, lub prawo miejsca zamieszkania przynajmniej jednego z małżonków z chwili zawarcia małżeństwa.

## Art. 42

*Stosunki osobiste między małżonkami*

Stosunki osobiste między małżonkami podlegają prawu pierwszego, bezpośrednio po zawarciu małżeństwa, domicylu małżeńskiego [hiszp. *domicilio conyugal*].

## Paragraf

Jeśli strony nie miały wspólnego domicylu małżeńskiego, stosuje się wspólne prawo ojczyste z chwili zawarcia małżeństwa, a w jego braku — prawo miejsca zawarcia małżeństwa.

## Art. 43

*Stosunki majątkowe w małżeństwie*

Stosunki majątkowe między małżonkami, w braku odmiennej umowy, podlegają prawu właściwemu dla stosunków osobistych małżonków, o których chodzi.

## Art. 44

*Wybór praw właściwych w małżeństwie*

Małżonkowie mogą umówić się na piśmie, przed zawarciem małżeństwa, że ich stosunki majątkowe będą podporządkowane jednemu z następujących praw:

- 1) prawu ojczystemu jednego z małżonków z chwili wyboru prawa właściwego;
- 2) prawu państwa, na terytorium którego jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania w chwili wyboru prawa właściwego;
- 3) prawu pierwszego państwa, na terytorium którego jeden z małżonków ustanowi nowe miejsce zwykłego pobytu po zawarciu małżeństwa.

## Art. 45

*Podporządkowanie innemu prawu wewnętrznemu*

Małżonkowie mogą w czasie trwania małżeństwa umówić się na piśmie, że ich małżeński ustrój majątkowy podporządkowany będzie innemu prawu wewnętrznemu niż to, które było dotąd stosowane, z zastrzeżeniem, że nie przyniesie to uszczerbku wierzycielom małżonków.

## Art. 46

*Nieważność małżeństwa*

O nieważności małżeństwa i jej skutkach rozstrzyga prawo właściwe dla zawarcia małżeństwa.

## Art. 47

*Rozwód i separacja prawna*

Małżonkowie mogą umówić się na piśmie, przed zawarciem lub w czasie trwania małżeństwa, że wybierają jako prawo właściwe dla rozvodu lub separacji prawnej jedno z następujących praw:

- 1) prawo państwa, w którym małżonkowie mają swoje miejsce zwykłego pobytu w chwili zawarcia umowy o wybór prawa;
- 2) prawo państwa ostatniego domicylu małżeńskiego, jeśli przynajmniej jeden z nich nadal przebywa [*resida*] w tym państwie w chwili zawarcia umowy o wybór prawa;
- 3) prawo ojczyste jednego z małżonków z chwili zawarcia umowy o wybór prawa;
- 4) prawo dominikańskie, jeśli sądy dominikańskie będą właściwe.

## Paragraf I

Umowę o wybór prawa właściwego dla rozvodu można zawrzeć lub zmienić w każdej chwili, nie później jednak niż w dniu wniesienia żądania do organu sądowego.

## Paragraf II

W braku wyboru prawa stosuje się prawo wspólnego miejsca zamieszkania małżonków z chwili wniesienia żądania; w braku takiego prawa — prawo ostatniego domicylu małżeńskiego; w braku i takiego prawa — prawo dominikańskie.

## Art. 48

### *Związki niemałżeńskie*

Prawo miejsca zawarcia związku niemałżeńskiego, zarejestrowanego lub uznanego przez właściwy organ, rozstrzyga o zdolności do zawarcia takiego związku, wymaganiach w zakresie formy, istnieniu, ważności oraz o ich skutkach.

### Paragraf

Skutki związków niemałżeńskich, o których mowa w tym artykule, podlegają prawu miejsca zwykłego pobytu partnerów.

## Art. 49

### *Ustalenie pochodzenia dziecka*

Pochodzenie dziecka podlega prawu miejsca zwykłego pobytu dziecka.

### Paragraf I

Prawo miejsca zwykłego pobytu dziecka określa przesłanki oraz skutki ustalenia pochodzenia dziecka, jak również przesłanki oraz skutki zaprzeczenia pochodzenia dziecka.

### Paragraf II

Status dziecka pochodzącego z małżeństwa [*hijo legítimo*] uzyskany na podstawie prawa miejsca zamieszkania jednego z rodziców może zostać podważony [*impugnado*] tylko według tego prawa.

## Art. 50

### *Przysposobienie*

Przysposobienie dokonywane w Republice Dominikany podlega prawu krajowemu [*la ley nacional*].

### Paragraf

W odniesieniu do przysposobienia bierze się pod uwagę wymagania dotyczące zgód oraz zezwoleń przewidziane w prawie ojczystym lub w prawie miejsca pobytu przysposobianego lub przysposabiającego.

## **Sekcja III. O ochronie niemających zdolności [*incapaces*] i zobowiązaniach alimentacyjnych**

## Art. 51

*Odpowiedzialność rodzicielska lub inna podobna instytucja*



Odpowiedzialność rodzicielska podlega prawu określone w Konwencji haskiej z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci.

#### Art. 52

*Ochrona dorosłych niezdolnych do czynności prawnych [„incapaces mayores”]*

Przesłanki oraz skutki zastosowania środków ochrony dorosłych niezdolnych do czynności prawnych, jak również stosunki między niezdolnym do czynności prawnych i osobą, która sprawuje nad nim pieczę, podlegają prawu miejsca zwykłego pobytu niezdolnego do czynności prawnych.

##### Paragraf

Przy podejmowaniu doraźnych środków ochrony w odniesieniu do osoby lub majątku dorosłego niezdolnego do czynności prawnych stosuje się prawo dominikańskie.

#### Art. 53

*Prawo właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych*

Zobowiązania alimentacyjne podlegają prawu państwa miejsca zwykłego pobytu wierzyciela.

##### Paragraf I

W przypadku zmiany miejsca zwykłego pobytu prawo państwa nowego miejsca zwykłego pobytu stosuje się począwszy od chwili nastąpienia zmiany.

##### Paragraf II

Jeśli wierzyciel nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych od dłużnika na mocy prawa wskazanego w tym przepisie, stosuje się prawo dominikańskie.

### Sekcja IV. O dziedziczeniu i darowiznach

#### Art. 54

*Następstwo prawne w przypadku śmierci*

Następstwo prawne w przypadku śmierci podlega prawu miejsca zamieszkania zmarłego z chwili jego śmierci.

##### Paragraf I

Testator może, w drodze wyraźnego oświadczenia, z zachowaniem formy przewidzianej dla testamentu, podporządkować dziedziczenie prawu państwa miejsca swojego zwykłego pobytu.

## Paragraf II

Dział spadku podlega prawu właściwemu dla dziedziczenia, chyba że powołani do spadku wskazali jako prawo właściwe, za wspólnym porozumieniem, prawo miejsca otwarcia spadku lub prawo miejsca, gdzie położone jest jedno lub więcej dóbr majątkowych należących do spadku.

## Art. 55

### *Ważność testamentu pod względem formy*

Testament jest ważny pod względem formy, jeśli uznawany jest za taki przez prawo państwa, w którym testator go sporządził, lub przez prawo państwa ojczystego lub państwa miejsca zamieszkania testatora z chwili sporządzenia testamentu lub z chwili śmierci.

## Art. 56

### *Spadek przypadający państwu*

W sytuacji gdy nie ma spadkobierców, a według prawa właściwego dla dziedziczenia spadek nie przypada państwu, dobra majątkowe wchodzące w skład spadku położone na terytorium Republiki Dominikany przypadają państwu dominikańskiemu.

## Art. 57

### *Darowizny*

Darowizny podlegają prawu miejsca zamieszkania darczyńcy z chwili darowizny.

### Paragraf I

Darczyńca może, w drodze wyraźnego oświadczenia złożonego jednocześnie z dokonaniem darowizny, podporządkować darowiznę prawu państwa swojego miejsca zamieszkania.

### Paragraf II

Darowizna jest ważna pod względem formy, jeśli uznawana jest za taką przez prawo właściwe do oceny jej treści lub, w braku takiego prawa, przez prawo państwa, w którym następuje jej wykonanie.

## Sekcja V. O zobowiązaniach umownych

## Art. 58

### *Określanie prawa właściwego dla umowy*

Umowa podlega prawu wybranemu przez strony.

### Paragraf I

Porozumienie stron co do wyboru prawa powinno być wyraźne lub, w braku wyraźnego porozumienia, powinno jednoznacznie wynikać z zachowania stron i z postanowień umownych ocenianych łącznie.

## Paragraf II

Wybór prawa może obejmować całą umowę lub jej część.

### Art. 59

#### *Niewiążący charakter wyboru sądu*

Wybór sądu przez strony nie przesądza o dokonaniu wyboru prawa.

### Art. 60

#### *Wybór prawa właściwego*

W każdym czasie strony mogą poddać całość lub część umowy prawu innemu niż uprzednio właściwe, bez względu na to, czy to ostatnie było właściwe na podstawie wcześniejszego wyboru prawa, czy też na podstawie innych przepisów niniejszej ustawy.

#### Paragraf

Jeżeli strony nie dokonały wyboru prawa, lub jeżeli wybór okazał się bezskuteczny, umowa podlega prawu państwa, z którym jest najściślej związana.

### Art. 61

#### *Kryteria stosowane przez sąd przy określaniu prawa właściwego*

Przy określaniu prawa państwa, z którym umowa wykazuje najściślej-  
sze powiązanie, sąd uwzględnia wszystkie elementy obiektywne i subiek-  
tywne wynikające z umowy, jak również ogólne zasady prawa transakcji  
międzynarodowych uznane przez instytucje międzynarodowe.

#### Paragraf I

Jeżeli część umowy wykazuje odrębność względem całości i ściślej-  
szy związek z innym państwem, wyjątkowo można w odniesieniu do tej czę-  
ści umowy zastosować prawo tego innego państwa.

#### Paragraf II

Poza tym, co wynika z niniejszego artykułu, należy stosować, gdy jest to  
uzasadnione, normy, zwyczaje i zasady międzynarodowego prawa han-  
dlowego i powszechnie uznane praktyki handlowe.

### Art. 62

#### *Prawo właściwe dla umów o pracę*

Umowa o pracę podlega prawu państwa, w którym praca jest zazwyczaj  
świadczona, jeśli zaś nie jest to możliwe do ustalenia, prawu państwa,  
z którym jest najściślej związana.

#### Paragraf

Wybór prawa przez strony jest dopuszczalny w zakresie, w jakim nie ob-  
niży to standardów ochrony pracy przewidzianych w prawie właściwym  
według poprzedniego ustępu.

## Art. 63

*Umowy zawarte przez konsumentów*

Umowy zawarte przez konsumentów podlegają prawu państwa, w którym zazwyczaj prowadzona jest działalność. W braku wyboru prawa właściwe jest prawo miejsca zwykłego pobytu konsumenta.

## Paragraf

W zakresie umów zawartych przez konsumentów objętych niniejszym artykułem wybór prawa przez strony nie może obniżyć standardów ochrony konsumenta przewidzianych w prawie państwa jego miejsca zwykłego pobytu, w przypadkach gdy kontrahent wykonuje w tym państwie działalność gospodarczą lub w jakiegokolwiek formie kieruje swoją działalność do tego państwa.

## Art. 64

*Normy podlegające zastosowaniu w odniesieniu do umów ubezpieczenia*

W odniesieniu do umów ubezpieczenia stosuje się normy ustanowione w art. 62 i 63.

## Art. 65

*Zakres zastosowania prawa właściwego*

Prawo właściwe dla umowy wedle art. 64 obejmuje swym zakresem:

- 1) wykładnię umowy;
- 2) prawa i obowiązki stron;
- 3) wykonanie zobowiązań wynikających z umowy i skutki ich niewykonania, w tym określenie szkody w sposób umożliwiający ustalenie kwoty odszkodowania;
- 4) różne sposoby wygaśnięcia zobowiązań, w tym przedawnienie i utratę praw wskutek upływu czasu;
- 5) skutki bezskuteczności lub nieważności umowy;
- 6) nabycie i utratę ze skutkiem *inter partes* prawa rzeczowego w rozumieniu paragrafu art. 76.

## Art. 66

*Przepisy wymuszające swoje zastosowanie*

Niezależnie od treści art. 58 w odniesieniu do umów stosuje się przepisy, których przestrzeganie jest konieczne do ochrony interesów publicznych Republiki Dominikany, takich jak jej ustrój polityczny, społeczny lub ekonomiczny.

## Paragraf

Dominikańskie sądy mogą, jeżeli uznają to za uzasadnione, stosować tego rodzaju przepisy państwa obcego, z którym umowa wykazuje ścisłe powiązania.

**Art. 67***Prześlanki powołania się na niezdolność osoby*

W przypadku umów zawartych między osobami znajdującymi się w Republice Dominikany osoby fizyczne mające zdolność, zgodnie z prawem dominikańskim, mogą powołać się na swoją niezdolność wynikającą z prawa innego państwa tylko wtedy, gdy w chwili zawarcia umowy druga strona wiedziała o niezdolności lub nie wiedziała o niej z powodu nie dbalstwa.

**Art. 68***Ważność umów pod względem formy*

Umowa zawarta między stronami znajdującymi się w tym samym państwie jest ważna pod względem formy, jeżeli spełnia wymagania co do formy wynikające z prawa, któremu umowa podlega zgodnie z art. 58, lub z prawa miejsca zawarcia umowy, lub z prawa miejsca jej wykonania.

**Paragraf**

Jeżeli w chwili zawarcia umowy strony znajdują się w różnych państwach, umowa jest ważna pod względem formy, jeśli spełnia wymagania wynikające z prawa właściwego dla umowy zgodnie z art. 59 lub z prawa miejsca złożenia oferty, lub jej przyjęcia, lub z prawa miejsca wykonania umowy.

**Sekcja VI. O zobowiązaniach pozaumownych****Art. 69***Prawo właściwe dla zobowiązania wynikającego z czynu niedozwolonego*

Prawem właściwym dla zobowiązania z czynu niedozwolonego powodującego szkodę jest prawo wybrane przez sprawcę czynu i poszkodowanego.

**Paragraf I**

W braku wyboru prawa właściwe jest prawo państwa, w którym powstała szkoda, bez względu na to, w którym państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, lub w którym państwie powstały pośrednie skutki szkody.

**Paragraf II**

Jeżeli osoba, o której odpowiedzialność chodzi, i osoba poszkodowana mają w chwili powstania szkody miejsce zwykłego pobytu w Republice Dominikany, stosować należy prawo dominikańskie.

## Art. 70

*Zakres zastosowania prawa właściwego*

Prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego rozstrzyga o:

- 1) podstawie i zakresie odpowiedzialności, w tym określa osoby, którym można przypisać odpowiedzialność za ich własne czyny;
- 2) przesłankach egzonercji, jak również o wszelkich ograniczeniach odpowiedzialności oraz o współodpowiedzialności;
- 3) istnieniu, charakterze i ocenie szkód lub żądanego odszkodowania;
- 4) środkach, które dominikański sąd może stosować w celu zapobieżenia szkodzie, spowodowania zaprzestania czynów niedozwolonych i naprawienia szkody;
- 5) dopuszczalności przeniesienia, w tym w drodze dziedziczenia, prawa do naprawienia szkody lub do żądania odszkodowania;
- 6) podmiotach uprawnionych do żądania naprawienia szkody na osobie;
- 7) odpowiedzialności za czyny osób trzecich;
- 8) sposobie wygaśnięcia zobowiązań, jak i o przedawnieniu i utracie prawa wskutek upływu czasu, w tym o początku, zawieszeniu i przerwie biegu terminów przedawnienia i utraty prawa wskutek upływu czasu.

## Art. 71

*Prawo właściwe dla zobowiązania powstałego w związku z wadliwością produktu*

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego powstałego w przypadku szkody spowodowanej przez wadliwy produkt jest:

- 1) prawo państwa, w którym osoba poszkodowana ma miejsce zwykłego pobytu w chwili powstania szkody, jeżeli produkt wprowadzono do obrotu w tym państwie;
- 2) prawo państwa, w którym produkt nabyto, jeżeli w tym państwie produkt wprowadzono do obrotu;
- 3) prawo państwa, w którym powstała szkoda, jeżeli w tym państwie produkt wprowadzono do obrotu;
- 4) prawo państwa, w którym znajduje się przedsiębiorstwo podmiotu odpowiedzialnego.

## Art. 72

*Prawo właściwe dla zobowiązania wynikającego z czynu nieuczciwej konkurencji*

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu nieuczciwej konkurencji jest prawo państwa, na terytorium którego nastąpiło lub może nastąpić naruszenie stosunków konkurencyjnych lub zbiorowych interesów konsumentów.

### Paragraf

Czyny nieuczciwej konkurencji naruszające interesy oznaczonego konkurenta podlegają prawu wskazanemu w art. 69.

### Art. 73

*Prawo właściwe dla zobowiązania wynikającego z ograniczenia konkurencji*

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z ograniczenia konkurencji jest prawo państwa, na którego rynku następuje lub może nastąpić skutek tego ograniczenia.

### Art. 74

*Prawo właściwe dla szkód w środowisku naturalnym*

Odpowiedzialność za szkody w środowisku naturalnym podlega, wedle wyboru poszkodowanego, prawu państwa, w którym powstała szkoda, lub prawu państwa, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę.

### Art. 75

*Prawo właściwe dla naruszenia praw własności intelektualnej*

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia prawa własności intelektualnej jest prawo państwa, w którym prawo to korzysta z ochrony.

## Sekcja VII. O dobrach majątkowych

### Art. 76

*Posiadanie i prawa rzeczowe*

Posiadanie, własność i inne prawa rzeczowe na rzeczach ruchomych i nieruchomościach, jak również jawność tych praw, podlegają prawu państwa, w którym znajduje się dana rzecz.

### Paragraf

Prawo miejsca położenia rzeczy rozstrzyga o nabyciu i utracie posiadania, własności i innych praw rzeczowych, z zastrzeżeniem spraw spadkowych i przypadków, w których przyznanie prawa rzeczowego wynika ze stosunku prawnorodzinnego lub umowy.

### Art. 77

*Prawo właściwe dla praw rzeczowych na rzeczach w transporcie*

Prawa rzeczowe na rzeczach w transporcie podlegają prawu miejsca ich przeznaczenia.

## Art. 78

*Prawo właściwe dla praw rzeczowych na środkach transportu*

Prawa rzeczowe na samochodach, środkach transportu kolejowego, statkach powietrznych lub wodnych podlegają prawu państwa, w którym środek transportu jest zarejestrowany.

## Art. 79

*Prawa na dobrach niematerialnych*

Prawa na dobrach niematerialnych podlegają prawu państwa, w którym ma miejsce korzystanie z nich.

**Rozdział II****O normach dotyczących stosowania prawa**

## Art. 80

*Ustalanie prawa właściwego*

Dominikańskie sądy i władze stosują z urzędu normy kolizyjne, w tym normy kolizyjne zamieszczone w umowach międzynarodowych wiążących Republikę Dominikany.

## Art. 81

*Sposoby stosowania norm kolizyjnych*

Sądy i władze stosują prawo wskazane przez normy kolizyjne, zgodnie z art. 80, mając na uwadze co następuje:

- 1) środki przewidziane w konwencjach międzynarodowych;
- 2) opinie ekspertów państwa, którego prawo wchodzi w grę jako właściwe;
- 3) ekspertyzy instytucji specjalizujących się w prawie porównawczym;
- 4) każdy inny dokument służący stwierdzeniu treści, mocy obowiązujących i zastosowania tego prawa w danej sprawie.

**Paragraf**

Jeżeli we współdziałaniu ze stronami sędzia nie jest w stanie ustalić treści prawa obcego wskazanego jako właściwe, ustala on prawo właściwe za pomocą innych kryteriów lub stosuje prawo dominikańskie.

## Art. 82

*Stosowanie prawa obcego przez sędziów*

Dominikańscy sędziowie i władze mają obowiązek stosować prawo obce w taki sposób, w jaki uczyniliby to sędziowie państwa, którego prawo jest właściwe, przy czym pozostaje to bez wpływu na prawo stron do wywodzenia i wykazywania obowiązującego i treści powoływanego prawa obcego.



### Paragraf

Prawo obce stosuje się zgodnie z jego własnymi zasadami wykładni i stosowania w czasie.

### Art. 83

#### *Stosowanie obcego prawa publicznego*

Prawo obce wskazane przez normę kolizyjną stosuje się chociażby było ono ujęte w unormowaniu o charakterze publicznoprawnym.

### Art. 84

#### *Harmonijne stosowanie praw*

Prawa, które są jednocześnie właściwe do oceny danego stosunku prawnego, należy stosować w sposób harmonijny, tak aby osiągnąć cele zakładane przez każde z tych praw.

### Paragraf

Trudności spowodowane jednoczesnym stosowaniem różnych praw należy usuwać z uwzględnieniem relewantnych w danym przypadku wymagań słuszności.

### Art. 85

#### *Wyłączenie odesłania*

Prawem obcym wskazanym przez normę kolizyjną jest prawo merytoryczne danego państwa, przy wyłączeniu ewentualnego odesłania, ze strony norm kolizyjnych tego państwa, do innego prawa, w tym do prawa dominikańskiego.

### Art. 86

#### *Podstawy niestosowania prawa obcego*

Prawa obcego nie stosuje się, jeżeli skutki jego zastosowania są oczywiście sprzeczne z międzynarodowym porządkiem publicznym.

### Paragraf I

Sprzeczność prawa obcego z międzynarodowym porządkiem publicznym ocenia się przy uwzględnieniu powiązania sprawy z porządkiem prawnym Dominikany oraz wagi skutku, jaki wyniknąłby z zastosowania danego prawa.

### Paragraf II

W razie stwierdzenia sprzeczności prawa obcego z międzynarodowym porządkiem publicznym stosuje się prawo wskazane za pomocą innych łączników przewidzianych dla tej samej normy kolizyjnej, a jeśli nie jest to możliwe — prawo dominikańskie.

## Art. 87

*Niejednolite prawo*

Jeżeli w państwie wskazanym przez niniejszą ustawę obowiązują różne systemy prawne, z których każdy ma określony zasięg terytorialny lub personalny, prawo właściwe określa się wedle kryteriów przyjętych w tym państwie.

## Paragraf

Jeśli nie można ustalić kryteriów ustanowionych w niniejszym artykule, stosuje się system prawny, z którym dana sprawa wykazuje najściślejsze powiązanie.

## Art. 88

*Uznanie praw nabytych*

Sytuacje prawne powstałe w danym państwie zgodnie ze wszystkimi prawami, z którymi wykazywały one powiązanie w chwili swego powstania, są uznawane w Republice Dominikany, jeśli tylko nie są sprzeczne z zasadami jej porządku publicznego.

Tłumaczenie *Katarzyna Sznajder-Peroń, Paulina Twardoch*